

ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ

ΑΝΑΡΤΗΤΕΑ ΣΤΗΝ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΔΙΑΦΑΝΕΙΑ

ΕΚΘΕΣΗ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ

**«Ενίσχυση της δημοσιότητας και της διαφάνειας στον έντυπο
και ηλεκτρονικό τύπο - Τροποποιήσεις ν. 5005/2022 και ν. 3548/2007
και λοιπές διατάξεις»**

I. Γενικές παρατηρήσεις

Το υπό συζήτηση και ψήφιση νομοσχέδιο, όπως διαμορφώθηκε κατά την επεξεργασία του από την αρμόδια Διαρκή Επιτροπή Δημόσιας Διοίκησης, Δημόσιας Τάξης και Δικαιοσύνης, διαρθρώνεται σε έξι (6) Μέρη (Α΄-ΣΤ΄), αποτελείται από τριάντα τέσσερα (34) άρθρα, και αφορά, ιδίως, τη ρύθμιση ζητημάτων λειτουργίας των Μητρώων Έντυπου Τύπου (Μ.Ε.Τ.) και Ηλεκτρονικού Τύπου (Μ.Η.Τ.), τα οποία συστάθηκαν με τον ν. 5005/2022, και του Υπομητρώου Περιφερειακού και Τοπικού Τύπου του ν. 3548/2007, όπως και τη ρύθμιση ζητημάτων αρμοδιότητας άλλων Υπουργείων.

Με τις διατάξεις του Μέρους Α΄ (άρθρα 1-2) ορίζονται ο σκοπός και το αντικείμενο του Μέρους Β΄ και του Μέρους Γ΄ του νομοσχεδίου. Όπως αναφέρεται στο άρθρο 1, σκοπός του Μέρους Β΄ και του Μέρους Γ΄ του παρόντος είναι η ενίσχυση της διαφάνειας και της δημοσιότητας στον χώρο του έντυπου και του ηλεκτρονικού τύπου, η αναβάθμιση και ο εξορθολογισμός της λειτουργίας των Μητρώων Έντυπου (Μ.Ε.Τ.) και Ηλεκτρονικού Τύπου (Μ.Η.Τ.), και του Υπομητρώου Περιφερειακού και Τοπικού Τύπου, και ο εξορθολογισμός της κατανομής και της αμοιβής των καταχωρίσεων των δημοσιεύσεων του Δημοσίου.

Στο Μέρος Β' (άρθρα 3-24), το οποίο διαρθρώνεται σε πέντε (5) Κεφάλαια (Α' - Ε'), ρυθμίζονται ζητήματα λειτουργίας των Μητρώων Έντυπου (Μ.Ε.Τ.) και Ηλεκτρονικού Τύπου (Μ.Η.Τ.).

Στο Κεφάλαιο Α' (άρθρα 3-9) ρυθμίζονται ζητήματα λειτουργίας του Μητρώου Έντυπου Τύπου. Συγκεκριμένα, τροποποιείται η περ. β) του άρθρου 3 του ν. 5005/2022, με την προσθήκη στην έννοια του ηλεκτρονικού τύπου του αμιγώς ακουστικού υλικού (όπως τα podcasts), προστίθεται άρθρο 3Α στον ν. 5005/2022 το οποίο περιλαμβάνει ορισμούς (πανελλαδικές, περιφερειακές, τοπικές εφημερίδες κ.λπ.) για την εφαρμογή του παρόντος (άρθρο 4), ορίζονται εκ νέου οι προϋποθέσεις που πρέπει να πληρούν σωρευτικά οι επιχειρήσεις έντυπου τύπου για την εγγραφή, επανεγγραφή και ανανέωση της εγγραφής τους στο Μητρώο Έντυπου Τύπου (Μ.Ε.Τ.), κατόπιν υποβολής σχετικής αίτησης. Μεταξύ άλλων, προβλέπεται η διαγραφή περιφερειακής ή τοπικής εφημερίδας από το Υπομητρώο Περιφερειακού και Τοπικού Τύπου του ν. 3548/2007, σε περίπτωση μη ανανέωσης της εγγραφής ή της διαγραφής της από το Μητρώο Έντυπου Τύπου (Μ.Ε.Τ.), ρυθμίζονται εκ νέου ζητήματα σχετικά με την εγκατάσταση οργανωμένου γραφείου το οποίο πρέπει να διαθέτει η επιχείρηση στην Ελλάδα, θεσπίζεται η υποχρέωση να περιέχονται ενυπόγραφα άρθρα δημοσιογράφων στα έντυπα, καθώς και η υποχρέωση των ενδιαφερόμενων επιχειρήσεων για την εγγραφή, την επανεγγραφή και την ανανέωση της εγγραφής τους στο Μητρώο, να υποβάλλουν παραστατικά εκτύπωσης του εντύπου ανάλογα με την περιοδικότητά του (τροποποίηση του άρθρου 4 του ν. 5005/2022) (άρθρο 5). Περαιτέρω, ρυθμίζονται εκ νέου ζητήματα που αφορούν την πιστοποίηση εγγραφής και καταχώρισης επιχείρησης στο Μητρώο, με απόφαση της Διεύθυνσης Εποπτείας Μέσων Ενημέρωσης της Γ.Γ.Ε.Ε. (τροποποίηση του άρθρου 5 του ν. 5005/2022) (άρθρο 6), και ζητήματα σχετικά με την υποχρέωση γνωστοποίησης στο Τμήμα Μητρώων και Διαφάνειας της Γ.Γ.Ε.Ε. των μεταβολών των στοιχείων των εγγεγραμμένων επιχειρήσεων, και θεσπίζονται εξαιρέσεις από την εν λόγω υποχρέωση (τροποποίηση του άρθρου 7 του ν. 5005/2022) (άρθρο 7). Στη συνέχεια, θεσπίζεται υποχρέωση της επιχείρησης στην οποία μεταβιβάζεται έντυπο, να υποβάλει νέα αίτηση εγγραφής στο Μ.Ε.Τ. εντός εξήντα (60) ημερών από τη μεταβίβαση (προσθήκη άρθρου 7Α στον ν. 5005/2022) (άρθρο 8). Επίσης, ρυθμίζεται εκ νέου η διαδικασία της εγγραφής και της ανανέωσης εγγραφής επιχειρήσεων έντυπου τύπου στο Μ.Ε.Τ. Μεταξύ άλλων, διευρύνονται οι προθεσμίες υποβολής αιτήσεων εγγραφής και επανεγγραφής στο Μ.Ε.Τ., και συντέμνεται το χρονικό διάστημα μετά την παρέλευση του οποίου είναι δυνατή, σε περίπτωση έκδοσης απορριπτικής απόφασης της Γενι-

κής Γραμματείας Επικοινωνίας και Ενημέρωσης (Γ.Γ.Ε.Ε.), η υποβολή νέας αίτησης αρχικής εγγραφής εντύπου στο Μ.Ε.Τ. και, σε περίπτωση απόρριψης της ανανέωσης εγγραφής ή διαγραφής εντύπου από το Μητρώο, η υποβολή αίτησης επανεγγραφής. Τέλος, ορίζεται ότι η εγγραφή του εντύπου στο Μ.Ε.Τ. και η πιστοποίηση της εγγραφής της παρ. 1 του άρθρου 5 ισχύουν για τρία (3) έτη, και διευκρινίζεται ότι, αν οι περιφερειακές και οι τοπικές εφημερίδες δεν πληρούν τις προϋποθέσεις ή δεν υποβάλλουν τα δικαιολογητικά του άρθρου 2 του ν. 3548/2007, εγγράφονται μόνο στο Μ.Ε.Τ. (αντικατάσταση άρθρου 8 του ν. 5005/2022) (άρθρο 9).

Με τις διατάξεις του Κεφαλαίου Β' (άρθρα 10-15) τροποποιούνται και συμπληρώνονται ρυθμίσεις που αφορούν τη λειτουργία του Μητρώου Ηλεκτρονικού Τύπου. Ειδικότερα, ορίζονται εκ νέου οι προϋποθέσεις που πρέπει να πληρούν σωρευτικά οι επιχειρήσεις ηλεκτρονικού τύπου, καθ' όλη τη διάρκεια της πιστοποίησης, για την εγγραφή, επανεγγραφή και ανανέωση της εγγραφής τους στο Μητρώο Ηλεκτρονικού Τύπου (Μ.Η.Τ.), κατόπιν υποβολής σχετικής αίτησης. Μεταξύ άλλων, ρυθμίζονται ζητήματα σχετικά με την εγκατάσταση οργανωμένου γραφείου, το οποίο πρέπει να διαθέτει η επιχείρηση στην Ελλάδα, ορίζεται ότι η ιδιότητα του διευθυντή σύνταξης δεν δύναται να συμπίπτει με την ιδιότητα του διευθυντή και του διαχειριστή ιστοσελίδας, θεσπίζεται η υποχρέωση του ηλεκτρονικού τύπου για τον οποίο υποβάλλεται αίτηση εγγραφής, να περιέχει και ενυπόγραφα άρθρα δημοσιογράφων που απασχολούνται σε αυτόν, ρυθμίζονται εκ νέου ζητήματα που αφορούν την προθεσμία αντικατάστασης ή νέας πρόσληψης σε περίπτωση αποχώρησης δημοσιογράφου ή αύξησης του κύκλου εργασιών της επιχείρησης, προκειμένου να καλύπτεται ο απαιτούμενος αριθμός των απασχολούμενων δημοσιογράφων στην επιχείρηση.

Περαιτέρω, προστίθεται παρ. 2Α στο άρθρο 10 του ν. 5005/2022, με τις ρυθμίσεις του οποίου καθορίζονται, μεταξύ άλλων, οι προϋποθέσεις που πρέπει να πληρούν σωρευτικά επιχειρήσεις ηλεκτρονικού τύπου οι οποίες δεν αποτελούν ιστοσελίδες, ιστοτόπους και ιστολόγια, αλλά εκδόσεις οι οποίες κυκλοφορούν ή διακινούνται αποκλειστικά σε ηλεκτρονική μορφή, με ή χωρίς αντάλλαγμα (όπως ηλεκτρονικές εφημερίδες που διακινούνται μέσω μηνύματος ηλεκτρονικού ταχυδρομείου), προκειμένου να καταστεί επίσημη η εγγραφή τους στο Μ.Η.Τ. (τροποποίηση άρθρου 10 του ν. 5005/2022) (άρθρο 10). Στη συνέχεια, ρυθμίζονται εκ νέου ζητήματα που αφορούν την πιστοποίηση της εγγραφής και της καταχώρισης επιχείρησης στο Μ.Η.Τ., με απόφαση της Διεύθυνσης Εποπτείας Μέσων Ενημέρωσης της Γ.Γ.Ε.Ε. (τροποποίηση του άρθρου 11 του ν. 5005/2022) (άρθρο 11), και ζητήματα σχετικά

με την υποχρέωση γνωστοποίησης στο Τμήμα Μητρώων και Διαφάνειας της ως άνω Διεύθυνσης της Γ.Γ.Ε.Ε. των μεταβολών των στοιχείων των εγγεγραμμένων επιχειρήσεων ηλεκτρονικού τύπου, και θεσπίζονται εξαιρέσεις από την εν λόγω υποχρέωση (τροποποίηση του άρθρου 13 του ν. 5005/2022) (άρθρο 12). Ακόμη, θεσπίζεται υποχρέωση της επιχείρησης στην οποία μεταβιβάζεται ηλεκτρονικός τύπος, να υποβάλει νέα αίτηση εγγραφής στο Μ.Η.Τ. εντός εξήντα (60) ημερών από τη μεταβίβαση (προσθήκη άρθρου 13Α στον ν. 5005/2022) (άρθρο 13). Επίσης, ρυθμίζεται εκ νέου η διαδικασία της εγγραφής και της ανανέωσης της εγγραφής επιχειρήσεων ηλεκτρονικού τύπου στο Μ.Η.Τ. Μεταξύ άλλων, διευρύνονται οι προθεσμίες υποβολής αιτήσεων εγγραφής και επανεγγραφής στο Μ.Η.Τ., και συντέμνεται το χρονικό διάστημα μετά την παρέλευση του οποίου είναι δυνατή, σε περίπτωση έκδοσης απορριπτικής απόφασης της Γενικής Γραμματείας Επικοινωνίας και Ενημέρωσης (Γ.Γ.Ε.Ε.), η υποβολή νέας αίτησης εγγραφής ηλεκτρονικού τύπου στο Μ.Η.Τ. και, σε περίπτωση απόρριψης της ανανέωσης εγγραφής ή διαγραφής εντύπου από το Μητρώο, η υποβολή αίτησης επανεγγραφής. Περαιτέρω, ορίζεται ότι η εγγραφή του ηλεκτρονικού τύπου στο Μ.Η.Τ. και η πιστοποίηση εγγραφής της παρ. 1 του άρθρου 11 ισχύουν για τρία (3) έτη (αντικατάσταση άρθρου 14 του ν. 5005/2022) (άρθρο 14). Τέλος, διευκρινίζεται ότι επιχείρηση που δραστηριοποιείται και στον έντυπο και στον ηλεκτρονικό τύπο, δύναται να εγγράφει τα έντυπα και τον ηλεκτρονικό τύπο της στα αντίστοιχα Μητρώα (τροποποίηση του άρθρου 16 του ν. 5005/2022) (άρθρο 15).

Στο Κεφάλαιο Γ' (άρθρα 16-20) τροποποιούνται διατάξεις του Κεφαλαίου Δ' του Μέρους Β' του ν. 5005/2022 οι οποίες ρυθμίζουν ζητήματα που αφορούν τη διενέργεια ελέγχων από τη Γ.Γ.Ε.Ε., προκειμένου να διαπιστωθεί αν επιχειρήσεις εγγεγραμμένες στα ως άνω Μητρώα έντυπου και ηλεκτρονικού τύπου πληρούν τις προϋποθέσεις εγγραφής στο αντίστοιχο Μητρώο. Συγκεκριμένα, τροποποιούνται οι ρυθμίσεις που αφορούν τη διαδικασία διεξαγωγής των τυχαίων αυτοματοποιημένων δειγματοληπτικών διοικητικών ελέγχων και τις επιβαλλόμενες κυρώσεις σε περίπτωση κατά την οποία δεν πληρούνται οι απαιτούμενες από τον νόμο προϋποθέσεις (τροποποίηση άρθρου 17 του ν. 5005/2022) (άρθρο 16) και τα κριτήρια διενέργειας των επιτόπιων ελέγχων. Μεταξύ άλλων, προβλέπεται η διενέργεια, ετησίως, αυτοματοποιημένων επιτόπιων ελέγχων σε ποσοστό 5% των εγγεγραμμένων στα ως άνω Μητρώα (τροποποίηση άρθρου 18 του ν. 5005/2022) (άρθρο 17). Περαιτέρω, ρυθμίζεται εκ νέου η διαδικασία διεξαγωγής των επιτόπιων ελέγ-

χων, τα αρμόδια όργανα και τα αποτελέσματά τους σε περίπτωση μη πλήρωσης των απαιτούμενων προϋποθέσεων εγγραφής στο αντίστοιχο Μητρώο (τροποποίηση άρθρου 19 του ν. 5005/2022) (άρθρο 18). Τέλος, τροποποιούνται το άρθρο 20 του ν. 5005/2022 όσον αφορά τη διαδικασία διενέργειας των διασταυρωτικών ελέγχων (άρθρο 19), και το άρθρο 21 του ν. 5005/2022 σχετικά με την ακολουθούμενη διαδικασία σε περιπτώσεις αδυναμίας ολοκλήρωσης των ελέγχων. Στην τροποποιούμενη διάταξη προβλέπεται η δυνατότητα υποβολής αιτήματος επανεγγραφής μετά την παρέλευση έξι (6) μηνών από την κοινοποίηση της απόφασης διαγραφής υπό τις οριζόμενες προϋποθέσεις (άρθρο 20).

Με τις διατάξεις του Κεφαλαίου Δ' (άρθρα 21-23) τροποποιούνται οι τίτλοι των άρθρων 22 και 23 του ν. 5005/2022, καταργείται η διάταξη (περ. ια) του άρθρου 24 του ν. 5005/2022 η οποία απαιτούσε τη δημοσιότητα των στοιχείων κυκλοφορίας για τον έντυπο τύπο και των στοιχείων απήχησης και επισκεψιμότητας για τον ηλεκτρονικό τύπο (άρθρο 21), επέρχονται νομοτεχνικές βελτιώσεις όσον αφορά τη χρησιμοποιούμενη ορολογία στο άρθρο 25 του ως άνω νόμου, το οποίο αφορά την Επιτροπή για την τήρηση των αρχών της δημοσιογραφικής ηθικής και δεοντολογίας (άρθρο 22), και προστίθεται στο άρθρο 27 του ν. 5005/2022 νομοθετική εξουσιοδότηση για τον καθορισμό των τεχνικών προδιαγραφών εκτύπωσης των εντύπων της περ. ζ) της παρ. 4 του άρθρου 4 του ν. 5005/2022 (άρθρο 23).

Τέλος, το Κεφάλαιο Ε' (άρθρο 24) περιλαμβάνει μεταβατικές διατάξεις για την εφαρμογή του παρόντος.

Το Μέρος Γ' (άρθρα 25-27), περιλαμβάνει τροποποιήσεις και συμπληρώσεις των ρυθμίσεων του ν. 3548/2007 σχετικά με τη λειτουργία του Υπομητρώου Περιφερειακού και Τοπικού Τύπου. Συγκεκριμένα, μεταξύ άλλων, διευρύνεται η προθεσμία υποβολής αιτήσεων εγγραφής στο Υπομητρώο, από έναν (1) σε δύο (2) μήνες, θεσπίζεται η δυνατότητα άσκησης ένστασης ενώπιον της Γ.Γ.Ε.Ε. και αίτησης ακυρώσεως, σε περίπτωση απόρριψης της αίτησης εγγραφής σε αυτό (τροποποίηση άρθρου 2 του ν. 3548/2007) (άρθρο 25), και ρυθμίζονται ζητήματα κατανομής καταχωρίσεων σε εφημερίδες σε περιφερειακό επίπεδο (προσθήκη περ. αα) στην υποπ. 1 της παρ. Α του άρθρου 3 του ν. 3548/2007) (άρθρο 26). Τέλος, καθορίζονται εκ νέου οι κυρώσεις του άρθρου 5 του ν. 3548/2007 οι οποίες επιβάλλονται σε εφημερίδες που είναι εγγεγραμμένες στο Υπομητρώο Περιφερειακού και Τοπικού Τύπου, και η διαδικασία επιβολής τους (άρθρο 27).

Στο Μέρος Δ' (άρθρα 28-29), ρυθμίζονται ζητήματα λειτουργίας των ραδιοφωνικών σταθμών. Ειδικότερα, μεταξύ άλλων, επιτρέπεται η δικτύωση

μεταξύ ραδιοφωνικών σταθμών διαφορετικών περιοχών για πέντε (5) ώρες ημερησίως υπό τις οριζόμενες προϋποθέσεις. Επίσης, απαγορεύεται στους τοπικούς ραδιοφωνικούς σταθμούς να αναμεταδίδουν το πρόγραμμα άλλου, ελληνικού ή ξένου σταθμού, εκτός από σύντομες ελληνόγλωσσες ενημερωτικές εκπομπές. Παράβαση των ανωτέρω επισύρει την ανάκληση της άδειας του ραδιοφωνικού σταθμού (αντικατάσταση της περ. β) της παρ. 11 του άρθρου 11 του ν. 3592/2007) (άρθρο 28). Περαιτέρω, προβλέπεται ότι, με απόφαση του Εθνικού Συμβουλίου Ραδιοτηλεόρασης, ανακαλούνται οι άδειες λειτουργίας ραδιοφωνικών σταθμών πολιτικών κομμάτων που εκπροσωπούνται στη Βουλή, εφόσον παύσει η εκπροσώπησή τους (προσθήκη παρ. 1 Α στο άρθρο 40 του ν. 4779/2021) (άρθρο 29).

Το Μέρος Ε' (άρθρα 30-33) περιλαμβάνει λοιπές διατάξεις. Μεταξύ άλλων, προστίθεται περ. ε) στην παρ. 6 του άρθρου 28Α του Κώδικα Φορολογίας Εισοδήματος (ν. 4172/2013), σύμφωνα με την οποία εξαιρούνται από τις διατάξεις του σχετικά με το ελάχιστο ποσό καθαρού εισοδήματος από την άσκηση ατομικής επιχειρηματικής δραστηριότητας οι υποδιανομείς και υποπράκτορες τύπου (άρθρο 30). Η ως άνω εξαίρεση ισχύει από το φορολογικό έτος 2024 (άρθρο 34). Περαιτέρω, ρυθμίζονται ζητήματα που αφορούν την εφαρμογή διατάξεων για τους Ειδικούς Λογαριασμούς Κονδυλίων Έρευνας (Ε.Λ.Κ.Ε.) στο ν.π.δ.δ. με την επωνυμία «Εθνική Αρχή Κυβερνοασφάλειας» (προσθήκη παρ. 15 στο άρθρο 473 του ν. 4957/2022) (άρθρο 31), καθώς και θέματα οργάνωσης και λειτουργίας της Εθνικής Αρχής Κυβερνοασφάλειας (τροποποίηση παρ. 1 άρθρου 20 του ν. 5086/2024) (άρθρο 32). Τέλος, παρατείνεται η διάρκεια της ισχύος των συμβάσεων εξαρτημένης εργασίας ορισμένου χρόνου του προσωπικού που προσλήφθηκε από την ανώνυμη εταιρεία Ηλεκτρονική Διακυβέρνηση Κοινωνικής Ασφάλισης (Η.ΔΙ.Κ.Α. Α.Ε.), κατά τα ειδικώς οριζόμενα (άρθρο 34).

Με τις διατάξεις του Μέρους ΣΤ' (άρθρο 34) ορίζεται η έναρξη ισχύος των διατάξεων του νόμου.

II. Παρατηρήσεις επί των άρθρων

1. Επί των άρθρων 1 και 2

Δεδομένου ότι τα εν λόγω άρθρα του Μέρους Α' αφορούν τον σκοπό και το αντικείμενο του Μέρους Β' και του Μέρους Γ' του νομοσχεδίου, για λόγους σαφήνειας και ακριβολογίας, θα ήταν χρήσιμο αυτό να αναγράφεται τόσο στον τίτλο του Μέρους Α' όσο και στο κείμενο των ως άνω διατάξεων, καθώς και στον αντίστοιχο τίτλο του Πίνακα Περιεχομένων.

Επίσης, δοθέντος ότι, κατά τις διατάξεις των εν λόγω τμημάτων του νομοσχεδίου, θα εγγράφονται εφεξής στα σχετικά Μητρώα «έντυπα», αντί «επιχειρήσεων έντυπου τύπου» (βλ. άρθρα 5, 6, 7 κ.λπ.), και «ηλεκτρονικός τύπος», αντί «επιχειρήσεων ηλεκτρονικού τύπου» (βλ. άρθρα 10, 11, 14 κ.λπ.), ερωτάται αν, κατ' αντιστοιχία, ο οριζόμενος στο άρθρο 1 σκοπός είναι η διασφάλιση της αξιοπιστίας των εγγεγραμμένων στα Μητρώα «εντύπων και ηλεκτρονικού τύπου», και όχι «επιχειρήσεων».

2. Επί του άρθρου 5

Στην παρ. 2 του τροποποιούμενου διά του παρόντος άρθρου 4 του ν. 5005/2022 αντικαθίσταται η αναφορά στο άρθρο 26 από την αναφορά στο «άρθρο 25 του παρόντος».

Η παραπομπή αφορά στην τροποποίηση του άρθρου 2 του ν. 3548/2007. Το εν λόγω άρθρο αντικαταστάθηκε από το άρθρο 26 του ν. 5005/2022 και τροποποιείται εκ νέου από το άρθρο 25 του νομοσχεδίου. Επομένως, ως άρθρο 25 του παρόντος νοείται το άρθρο 25 του νομοσχεδίου, και όχι του ν. 5005/2022.

Εξ άλλου, στην αρχή της περ. στ) της παρ. 4 του τροποποιούμενου διά του παρόντος άρθρου 4 του ν. 5005/2022 προστίθεται η εξής φράση: [4. Για την εγγραφή εντύπου στο Μ.Ε.Τ., η επιχείρηση έντυπου τύπου πρέπει να πληροί σωρευτικά, καθ' όλη τη διάρκεια της πιστοποίησης του εντύπου, τις ακόλουθες προϋποθέσεις:] «Το έντυπο, για το οποίο υποβάλλεται αίτηση εγγραφής, να περιέχει, ανάλογα με την περιοδικότητα που τηρεί, και ενυπόγραφα άρθρα δημοσιογράφων που απασχολούνται σε αυτό (...)».

Η αιτιολογία της ρύθμισης ανάγεται στο σκεπτικό ότι «(...) το έντυπο για το οποίο υποβάλλεται αίτηση εγγραφής πρέπει να περιέχει και ενυπόγραφα άρθρα δημοσιογράφων που απασχολούνται σε αυτό, με στόχο αφενός να διασφαλίζεται η πραγματική απασχόληση των δημοσιογράφων που δηλώνονται ως απασχολούμενοι στο έντυπο, αφετέρου να ενισχυθεί η αξιοπιστία του έντυπου τύπου, λαμβανομένων υπόψη των φαινομένων παραπληροφόρησης μέσω μη αξιόπιστων καναλιών ενημέρωσης» (βλ. Κατ' άρθρο ανάλυση, σελ. 50). Για την απρόσκοπτη εφαρμογή της ρύθμισης πρέπει να είναι σαφής η έννοια της «περιοδικότητας» προς την οποία συναρτάται ο αριθμός, προφανώς, των ενυπόγραφων άρθρων που απαιτείται να συγκεντρώνεται προκειμένου να εγγράφεται ένα έντυπο στο Μητρώο. Εξ άλλου, ο σκοπός της διαφύλαξης της αξιοπιστίας των εντύπων μέσω της υπογραφής τους από τον συντάκτη τους σταθμίζεται κατά περίπτωση και με την ελευθερία διάδοσης ιδεών, που μπορεί να γίνεται και ανυπόγραφα.

Περαιτέρω, στην παρ. 5 του ως άνω άρθρου 4 του ν. 5005/2022 ορίζεται ότι, με την αίτηση για την εγγραφή ή την ανανέωση της εγγραφής ή την επανεγγραφή στο Μ.Ε.Τ., η ενδιαφερόμενη επιχείρηση οφείλει να υποβάλλει για κάθε έντυπο που εκδίδει, ξεχωριστά πλήρη στοιχεία όσον αφορά την κυκλοφορία του κατά το τελευταίο έτος, «όπως παραστατικά από πρακτορεία διανομής, συνδρομές, παραστατικά από σημεία πώλησης, καθώς και παραστατικά που αποδεικνύουν την εκτύπωση του εντύπου ανάλογα με την περιοδικότητά του».

Εν προκειμένω, για λόγους σαφήνειας και εφαρμογής της διάταξης, θα ήταν χρήσιμο να διευκρινισθεί αν η ενδιαφερόμενη επιχείρηση οφείλει να υποβάλλει για κάθε έντυπο απλώς τον αριθμό των συνδρομών ή ενδέχεται να γνωστοποιεί και στοιχεία που αφορούν τους συνδρομητές του εντύπου, τα οποία αποτελούν προσωπικά δεδομένα. Σε αυτήν την περίπτωση ο σκοπός της επεξεργασίας των δεδομένων («με την αίτηση για την εγγραφή ή για την ανανέωση της εγγραφής ή για την επανεγγραφή στο Μ.Ε.Τ., η ενδιαφερόμενη επιχείρηση να οφείλει πλέον να υποβάλ[λ]ει για κάθε έντυπο που εκδίδει και ξεχωριστά πλήρη στοιχεία για την εκτύπωση του εντύπου ανάλογα με την περιοδικότητά του, το οποίο παρέχει επιπλέον εχέγγυα ότι τα έντυπα που εγγράφονται στο Μητρώο πράγματι πληρούν τις σχετικές προϋποθέσεις», βλ. Κατ' άρθρο ανάλυση, σελ. 50) πρέπει να διατυπώνεται, αντίστοιχα, προκειμένου να ελέγχεται η συμβατότητα της επεξεργασίας των δεδομένων προς τον σκοπό αυτόν, τα δε στοιχεία που υφίστανται επεξεργασία, να είναι κατάλληλα, συναφή και να περιορίζονται στα απολύτως αναγκαία για τον καθορισμένο νόμιμο σκοπό της ως άνω επεξεργασίας. Εν προκειμένω, η γνωστοποίηση προσωπικών στοιχείων ως προς τις συνδρομές δεν φαίνεται να σχετίζεται με τον σκοπό της ρύθμισης ή να τον εξυπηρετεί, και μάλιστα τον υπερβαίνει.

3. Επί των άρθρων 5 και 10

Στην παρ. 4 του τροποποιούμενου διά του παρόντος νέου άρθρου 4 του ν. 5005/2022 ορίζεται ότι για την εγγραφή εντύπου στο Μ.Ε.Τ. η επιχείρηση πρέπει, μεταξύ άλλων, να διαθέτει: «αβ) την απαραίτητη εγκατάσταση οργανωμένου γραφείου στην Ελλάδα και συγκεκριμένα γραφείο που διαθέτει σήμανση και επαρκή χώρο, σε σχέση με το μέγεθος, το είδος, τον τόπο εγκατάστασης και τον αριθμό των δημοσιογράφων και του λοιπού προσωπικού της επιχείρησης, καθώς και τον απαραίτητο πάγιο εξοπλισμό και από το οποίο δίδονται κατευθύνσεις για την εμφάνιση των εντύπων, τη συγκέντρω-

ση, την επεξεργασία και τον έλεγχο της ύλης τους, καθώς και κεντρικές οδηγίες για την εκτύπωσή τους.»

Περαιτέρω, στην παρ. 2 του τροποποιούμενου διά του παρόντος νέου άρθρου 10 του ν. 5005/2022 ορίζεται ότι, για την εγγραφή ηλεκτρονικού τύπου στο Μ.Η.Τ., η επιχείρηση ηλεκτρονικού τύπου πρέπει, μεταξύ άλλων, να διαθέτει: «αβ) την απαραίτητη εγκατάσταση οργανωμένου γραφείου στην Ελλάδα και συγκεκριμένα γραφείο που διαθέτει σήμανση και επαρκή χώρο, σε σχέση με το μέγεθος, το είδος, τον τόπο εγκατάστασης και τον αριθμό των δημοσιογράφων και του λοιπού προσωπικού της επιχείρησης, καθώς και τον απαραίτητο πάγιο εξοπλισμό και από το οποίο δίδονται κατευθύνσεις για τη συγκέντρωση, την επεξεργασία και τον έλεγχο της ύλης του».

Εν προκειμένω, για λόγους εφαρμογής των ως άνω διατάξεων, θα ήταν ενδεχομένως χρήσιμο να προσδιορισθούν περαιτέρω οι όροι «σήμανση» και «επαρκής χώρος» γραφείων.

Επίσης, για λόγους συντακτικής αρτιότητας, θα ήταν, ενδεχομένως, σκόπιμο οι εν λόγω διατάξεις της παρ. 4 και της παρ. 2 των τροποποιούμενων διά του παρόντος νέων άρθρων 4 και 10 του ν. 5005/2022, αντίστοιχα, να αντικατασταθούν ως εξής:

1. «αβ) την απαραίτητη εγκατάσταση οργανωμένου γραφείου στην Ελλάδα, από το οποίο δίδονται κατευθύνσεις για την εμφάνιση των εντύπων, τη συγκέντρωση, την επεξεργασία και τον έλεγχο της ύλης τους, καθώς και κεντρικές οδηγίες για την εκτύπωσή τους, και συγκεκριμένα, γραφείο που να διαθέτει σήμανση και επαρκή χώρο, σε σχέση με το μέγεθος, το είδος, τον τόπο εγκατάστασης και τον αριθμό των δημοσιογράφων και του λοιπού προσωπικού της επιχείρησης, καθώς και τον απαραίτητο πάγιο εξοπλισμό».

2. «αβ) την απαραίτητη εγκατάσταση οργανωμένου γραφείου στην Ελλάδα, από το οποίο δίδονται κατευθύνσεις για τη συγκέντρωση, την επεξεργασία και τον έλεγχο της ύλης του, και συγκεκριμένα, γραφείο που να διαθέτει σήμανση και επαρκή χώρο, σε σχέση με το μέγεθος, το είδος, τον τόπο εγκατάστασης και τον αριθμό των δημοσιογράφων και του λοιπού προσωπικού της επιχείρησης, καθώς και τον απαραίτητο πάγιο εξοπλισμό».

Εξ άλλου, στο άρθρο 10 του ν. 5005/2022 προστίθεται νέα παράγραφος 2Α, δυνάμει της οποίας «ο ηλεκτρονικός τύπος της περ. β) του άρθρου 3, εκτός των ιστοσελίδων, των ιστοτόπων και των ιστολογίων, και, ειδικότερα, οι άλλες εκδόσεις, οι οποίες κυκλοφορούν ή διακινούνται αποκλειστικά σε ηλεκτρονική μορφή, με ή χωρίς αντάλλαγμα» μπορούν να εγγραφούν στο Μ.Η.Τ.

Σχετικά, η περ. β) του άρθρου 3 του ν. 5005/2022, περί του πεδίου εφαρμογής του νόμου, προβλέπει την ένταξη στον ηλεκτρονικό τύπο των ιστοσελίδων, των ιστοτόπων και των ιστολογίων ενημερωτικού περιεχομένου που αναρτούν και δημοσιεύουν μέσω του διαδικτύου ειδήσεις, πληροφορίες, άρθρα, συνεντεύξεις, οπτικοακουστικό ή ακουστικό υλικό με πολιτικό, κοινωνικό, οικονομικό, αθλητικό, πολιτιστικό και άλλο περιεχόμενο, με ή χωρίς αντάλλαγμα, των ιστοσελίδων, των ιστοτόπων και των ιστολογίων νομίμως λειτουργούντων ιδιωτικών ραδιοφωνικών σταθμών και ιδιωτικών τηλεοπτικών σταθμών εθνικής και περιφερειακής εμβέλειας, και «άλλ[ων] εκδόσ[εων] με το ίδιο περιεχόμενο που κυκλοφορούν και διακινούνται αποκλειστικά σε ηλεκτρονική μορφή, με ή χωρίς αντάλλαγμα». Οι ρυθμίσεις που εισάγονται με την προτεινόμενη παρ. 2Α, αφορούν τις προϋποθέσεις εγγραφής στο Μ.Η.Τ. «επιχειρήσεων ηλεκτρονικού τύπου, οι οποίες δεν αποτελούν ιστοσελίδες (όπως ηλεκτρονικών εφημερίδων που διακινούνται μέσω μηνύματος ηλεκτρονικού ταχυδρομείου), προκειμένου να καταστεί εφικτή η εγγραφή των συγκεκριμένων μέσων στο Μ.Η.Τ.» (βλ. Κατ' άρθρο ανάλυση, σελ. 53).

Υπό το φως των προϋποθέσεων που πρέπει να πληρούνται σωρευτικά για την εγγραφή αυτών των μέσων ενημέρωσης στο Μ.Η.Τ., χρήσιμο θα ήταν να διευκρινισθούν τα είδη του ηλεκτρονικού τύπου που υπάγονται στην ειδικότερη αυτή κατηγορία, έστω ενδεικτικώς απαριθμούμενα, και οι επιχειρήσεις που μπορούν να ζητήσουν την εγγραφή τους, ιδίως αν πρόκειται περί επιχειρήσεων αμιγώς ηλεκτρονικού τύπου ή και επιχειρήσεων που δύνανται να έχουν και άλλους σκοπούς.

4. Επί του άρθρου 18

Η προτεινόμενη διάταξη ρυθμίζει τον τρόπο διενέργειας επιτόπιου ελέγχου στις εγκαταστάσεις των επιχειρήσεων τύπου από ελεγκτές της Γ.Γ.Ε.Ε.

Στην παρ. 2 του τροποποιούμενου διά του παρόντος άρθρου 19 του ν. 5005/2022 προβλέπεται ότι «2. Οι ελεγκτές και τα λοιπά πρόσωπα που μπορούν να συμμετέχουν στον έλεγχο εφοδιάζονται με ειδικά έγγραφα ταυτότητας και ανάθεσης διενέργειας ελέγχου (...)». Ανωτέρω, στο τελευταίο εδάφιο της παρ. 1 του άρθρου ορίζεται ότι «[σ]τα κλιμάκια ελέγχου και ανάλογα με τις ανάγκες, δύνανται να συμμετέχουν, επιπλέον, εμπειρογνώμονες και εκπαιδευόμενοι ελεγκτές».

Υπό το φως των ανωτέρω, ερωτάται αν «τα λοιπά πρόσωπα που μπορούν να συμμετέχουν στον έλεγχο» είναι οι αναφερόμενοι στην παρ. 1 του αρ-

θρου εμπειρογνώμονες και εκπαιδευόμενοι ελεγκτές ή μπορεί να είναι άλλα πρόσωπα. Στη δεύτερη περίπτωση, πρέπει να διευκρινισθεί ποια είναι τα πρόσωπα αυτά.

Περαιτέρω, στο πρώτο εδάφιο της παρ. 3 του άρθρου 19 του ν. 5005/2022, η φράση «επιδεικνύει τα ειδικά έγγραφα ταυτοπροσωπίας και ανάθεσης διενέργειας του ελέγχου» θα ήταν ορθότερο να αντικατασταθεί από τη φράση «επιδεικνύει τα ειδικά έγγραφα ταυτότητας και ανάθεσης διενέργειας του ελέγχου», όπως αναφέρεται και στο πρώτο εδάφιο της παρ. 2 του άρθρου.

Τέλος, στην παρ. 5 ορίζονται τα σχετικά με τη διαγραφή εντύπου, λόγω αδυναμίας εκπλήρωσης των απαιτούμενων προϋποθέσεων. Το τελευταίο εδάφιο περί κοινοποίησης της απόφασης περί διαγραφής («Η απόφαση κοινοποιείται στην ηλεκτρονική διεύθυνση που έχει δηλώσει η επιχείρηση») μπορεί να παραλειφθεί, εφόσον η σχετική ρύθμιση περιλαμβάνεται στο δεύτερο εδάφιο της παραγράφου («με απόφαση της Διεύθυνσης Εποπτείας Μέσων Ενημέρωσης, η οποία κοινοποιείται στην ηλεκτρονική διεύθυνση που έχει δηλώσει η ελεγχόμενη επιχείρηση»).

5. Επί του άρθρου 26

Στην προτεινόμενη διάταξη ορίζεται ότι: «Στην υποπαρ. 1 της παρ. Α του άρθρου 3 του ν. 3548/2007 (Α' 68), περί κατανομής των καταχωρίσεων, μετά την περ. α) προστίθεται περ. αα) ως εξής: «αα) Στις περιφερειακές ενότητες, στις οποίες εκδίδεται μία ημερήσια εφημερίδα αρκεί η δημοσίευση σε μία (1) ημερήσια και σε δύο (2) τουλάχιστον εβδομαδιαίες εφημερίδες της περιφερειακής ενότητας στην οποία πρόκειται να λάβει χώρα η υπηρεσία ή η μελέτη, η προμήθεια αγαθών ή η εκτέλεση έργου, σύμφωνα με το αντικείμενο της διακήρυξης ή της προκήρυξης, εφόσον υπάρχουν».

Σχετικά σημειώνεται ότι η παρ. Α.1 του άρθρου 3 του ν. 3548/2007 θα καταργηθεί από την 1η.1.2026, δυνάμει της περ. 35 του άρθρου 377 του ν. 4412/2016, σε συνδυασμό με την παρ. 12 του άρθρου 379 του ίδιου νόμου, όπως η παρ. 12 τροποποιήθηκε με την παρ. 4 του άρθρου 57 του ν. 5079/2023.

Υπό το φως των ανωτέρω, χρήσιμο θα ήταν να διευκρινισθεί η διάρκεια ισχύος της εισαγόμενης διά του παρόντος ρύθμισης της περ. αα).

6. Επί του άρθρου 28

Στην αντικαθιστάμενη διά του παρόντος ρύθμιση του πρώτου εδαφίου της περ. β' της παρ. 11 του άρθρου 11 του ν. 3592/2007 ορίζεται ότι: «Επιτρέπε-

ται η δικτύωση ραδιοφωνικών σταθμών διαφορετικών περιοχών, μετά από ειδική άδεια του Εθνικού Συμβουλίου Ραδιοτηλεόρασης (Ε.Σ.Ρ.), υπό την προϋπόθεση ότι όλοι οι σταθμοί που δικτυώνονται περιλαμβάνονται στο οικείο Μητρώο της ως άνω εποπτικής Αρχής ως νομίμως λειτουργούντες, και υποβάλλουν το αντίγραφο της συμφωνίας δικτύωσης».

Επίσης, στο τρίτο και το τέταρτο εδάφιο της ως άνω διάταξης ορίζεται ότι: «Εκτός από τη μετάδοση του προγράμματος σταθμού με τον οποίο υπάρχει δικτύωση κατά τους όρους της παρούσας, απαγορεύεται στους τοπικούς ραδιοφωνικούς σταθμούς να αναμεταδίδουν το πρόγραμμα άλλου, ελληνικού ή ξένου, σταθμού, εκτός από σύντομες ελληνόγλωσσες ενημερωτικές εκπομπές. Η παράβαση του παρόντος συνεπάγεται την ανάκληση της άδειας του σταθμού που αναμεταδίδει κατά βάση πρόγραμμα άλλου σταθμού».

Εν προκειμένω, δεδομένου ότι δεν έχουν προκηρυχθεί ακόμη οι διαγωνιστικές διαδικασίες του Τμήματος ΣΤ΄ του ν. 4512/2018 για την αδειοδότηση ιδιωτικών ραδιοφωνικών σταθμών που μεταδίδουν το πρόγραμμά τους σε ελεύθερη λήψη μέσω επίγειας ψηφιακής ευρυεκπομπής, οι οποίες σύμφωνα με το άρθρο 220 παρ. 2 του εν λόγω νόμου διακρίνονται σε εθνικής και περιφερειακής εμβέλειας, σήμερα λειτουργούν μόνον τοπικοί ραδιοφωνικοί σταθμοί (βλ. σχετικά και την παρ. 2β) του άρθρου 35 του ν. 5167/2024, σύμφωνα με την οποία η προθεσμία περί διαδικασίας αδειοδότησης των ραδιοφωνικών σταθμών παρατείνεται έως την 31.12.2025).

Υπό το φως των ανωτέρω, για λόγους σαφήνειας, θα ήταν σκόπιμο στο πρώτο εδάφιο της αντικαθιστάμενης διάταξης να γίνεται λόγος για τη δικτύωση τοπικών ραδιοφωνικών σταθμών.

Επίσης, για λόγους σαφήνειας και εφαρμογής της διάταξης, θα ήταν χρήσιμο να προσδιορισθεί η χρονική διάρκεια των «σύντομων ελληνόγλωσσων ενημερωτικών εκπομπών» που επιτρέπεται να αναμεταδίδονται. Ομοίως, θα ήταν χρήσιμο να διευκρινισθεί ο όρος της «κατά βάση» αναμετάδοσης προγράμματος άλλου σταθμού, η συνδρομή του οποίου συνεπάγεται την ανάκληση της άδειας του αναμεταδίδοντος σταθμού, καθώς και το αν στη συγκεκριμένη περίπτωση ανακαλείται η άδεια λειτουργίας του σταθμού ή μόνον η ειδική άδεια δικτύωσης.

7. Επί του άρθρου 33

Στην προτεινόμενη διάταξη ορίζεται ότι «1. Η διάρκεια της ισχύος των συμβάσεων εξαρτημένης εργασίας ορισμένου χρόνου του προσωπικού, που προσλήφθηκε από την ανώνυμη εταιρεία Ηλεκτρονική Διακυβέρνηση Κοινω-

νικής Ασφάλισης (Η.ΔΙ.Κ.Α. Α.Ε.), δυνάμει των υπό στοιχεία (ΣΟΧ) 1/2022 και (ΣΟΧ) 2/2022 προκηρύξεων συμβάσεων ορισμένου χρόνου και των οποίων η λήξη ορίστηκε με την 35 περ. β) της παρ. 1 του άρθρου 34 του ν. 5167/2024 (Α' 207) για τις 30.6.2025, παρατείνεται για το προσωπικό, το οποίο απασχολείται στην Η.ΔΙ.Κ.Α. Α.Ε., κατά την 30ή.6.2025 αυτοδικαίως από τη λήξη τους έως την ολοκλήρωση της διαδικασίας πρόσληψης τακτικού προσωπικού που διενεργείται και σε κάθε περίπτωση όχι πέραν της 30ής.6.2026. 2. Η διάρκεια ισχύος των συμβάσεων της παρ. 1 δεν μεταβάλλει τον χαρακτήρα της σχέσης εργασίας, βάσει της οποίας προσλήφθηκαν οι απασχολούμενοι στις θέσεις αυτές, γίνεται κατά παρέκκλιση των άρθρων 5, 6 και 7 του π.δ. 164/2004 (Α' 134), όπως και κάθε άλλης σχετικής γενικής ή ειδικής διάταξης και δεν προσμετράται στο ανώτατο χρονικό διάστημα των είκοσι τεσσάρων (24) μηνών κατά την έννοια των ως άνω άρθρων. Σε κάθε περίπτωση απαγορεύεται η μετατροπή των ανωτέρω συμβάσεων σε συμβάσεις αορίστου χρόνου».

Σχετικώς σημειώνεται ότι οι διατάξεις του π.δ. 164/2004 ενσωματώθηκαν στο Υποκεφάλαιο Β' του τμήματος ΙΙΙ του Κεφαλαίου Α' του Κώδικα Ατομικού Εργατικού Δικαίου (π.δ. 80/2022, Α' 222). Τα αναφερόμενα στη διάταξη άρθρα 5, 6 και 7 του π.δ. 164/2004 αντιστοιχούν στα άρθρα 100, 101 και 102 του π.δ. 80/2022.

Με το π.δ. 164/2004 προσαρμόσθηκε η ελληνική νομοθεσία προς τις διατάξεις της Οδηγίας 1999/70/ΕΚ του Συμβουλίου της 28.6.1999, σχετικά με τη συμφωνία πλαίσιο για την εργασία ορισμένου χρόνου που έχει συναφθεί μεταξύ των διεπαγγελματικών οργανώσεων γενικού χαρακτήρα CES, U-NICE και CEEP (Ε.Ε.Λ. 175/10.7.1999), όσον αφορά στο προσωπικό του Δημοσίου και του ευρύτερου δημόσιου τομέα, υπό το φως της εφαρμογής της αρχής της μη διάκρισης της εργασίας ορισμένου χρόνου σε σχέση με την εργασία αορίστου χρόνου και της αποτροπής τυχόν κατάχρησης από τη χρησιμοποίηση διαδοχικών συμβάσεων ή σχέσεων εργασίας ορισμένου χρόνου (άρθρο 1 του π.δ/τος 164/2004). Η Οδηγία στοχεύει στην «αποτροπή της κατάχρησης σύναψης διαδοχικών συμβάσεων ή σχέσεων εργασίας ορισμένου χρόνου με την λήψη από τα κράτη μέλη, όταν δεν υπάρχουν ισοδύναμα μέτρα για την πρόληψη των καταχρήσεων, συγκεκριμένων μέτρων προσαρμογής (ρήτρα 5 του παραρτήματος αυτής) (...)» (ΑΠ 196/2021). Κατά τη ρήτρα 5 της Οδηγίας, τα κράτη μέλη θεσπίζουν ένα ή περισσότερα από τα ακόλουθα μέτρα: «(α) αντικειμενικούς λόγους που να δικαιολογούν την ανανέωση [διαδοχικών συμβάσεων ή σχέσεων εργασίας ορισμένου χρόνου]

(β) τη μέγιστη συνολική διάρκεια διαδοχικών συμβάσεων ή σχέσεων ορισμένου χρόνου (γ) τον αριθμό των ανανεώσεων τέτοιων συμβάσεων ή σχέσεων εργασίας». Επίσης τα κράτη-μέλη «(...) καθορίζουν, όταν χρειάζεται, υπό ποιες συνθήκες οι συμβάσεις εργασίας ορισμένου χρόνου θεωρούνται "διαδοχικές" και χαρακτηρίζονται συμβάσεις ή σχέσεις αορίστου χρόνου». Ο εθνικός νομοθέτης έλαβε συγκεκριμένα μέτρα προσαρμογής και έχει εξειδικεύσει τις εν λόγω συνθήκες με τα π.δ. 81/2003 και 164/2004 (βλ. ΑΠ 310/2011).

Το π.δ. 164/2004 επιτρέπει κατ' εξαίρεση την κατάρτιση διαδοχικών συμβάσεων, εφόσον αυτή δικαιολογείται από αντικειμενικούς λόγους (βλ. άρθρο 5), ορίζοντας, περαιτέρω, ανώτατο επιτρεπόμενο αριθμό συμβάσεων τις τρεις και ανώτατη διάρκεια τους 24 μήνες σε συνολικό χρόνο διάρκειας απασχόλησης (άρθρο 6 παρ. 1). Εξ άλλου, επιτρέπει την υπέρβαση της ανώτατης διάρκειας αποκλειστικά ως προς περιπτώσεις ειδικών, ως προς τη φύση και το είδος της εργασίας τους, κατηγοριών εργαζομένων «που προβλέπονται από την κείμενη νομοθεσία, όπως, ιδίως, διευθυντικά στελέχη, εργαζόμενοι που προσλαμβάνονται στο πλαίσιο συγκεκριμένου ερευνητικού ή οιοδήποτε επιδοτούμενου ή χρηματοδοτούμενου προγράμματος, εργαζόμενοι που προσλαμβάνονται για την πραγματοποίηση έργου σχετικού με την εκπλήρωση υποχρεώσεων που απορρέουν από συμβάσεις με διεθνείς οργανισμούς» (άρθρο 6 παρ. 2).

Εν προκειμένω, κατά τη νομολογία του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, οι υποχρεώσεις που απορρέουν για τα κράτη μέλη από τη ρήτρα 5 της εν λόγω Οδηγίας παραβιάζονται με τη διατήρηση σε ισχύ παρεκκλίσεων από τα μέτρα που αποσκοπούν στην πρόληψη της κατάχρησης των διαδοχικών συμβάσεων εργασίας ορισμένου χρόνου (υπόθεση C-238/14). Σημειώνεται, επίσης, ότι δεν επιτρέπεται η χρησιμοποίηση διαδοχικών συμβάσεων εργασίας ορισμένου χρόνου με μόνο δικαιολογητικό λόγο τη θέσπισή τους από μία γενικού περιεχομένου νομοθετική ή κανονιστική διάταξη (βλ., συνάφως, υποθέσεις C-364/07, C-378/07 έως 380/07, C-162/08 έως 164/08 και C-519/08). Εξ άλλου, η έννοια «διαδοχικές συμβάσεις εργασίας ορισμένου χρόνου» καλύπτει και την αυτοδίκαιη παράταση των συμβάσεων δυνάμει ρητών εθνικών διατάξεων (ρήτρα 1 και ρήτρα 5 σημ. 2 της Οδηγίας). Σε περίπτωση καταχρηστικής χρήσης των διαδοχικών συμβάσεων, απόκειται στα αρμόδια εθνικά δικαστήρια η ερμηνεία και εφαρμογή κρίσιμων διατάξεων του εσωτερικού δικαίου, ως μέτρου που παρέχει αποτελεσματικές και ισοδύναμες εγγυήσεις προστασίας, ώστε να επιβληθεί η προσηκούμενη κύρωση

για την κατάχρηση και να εξαλειφθούν οι συνέπειες παραβίασης του δικαίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης (βλ. C 760/18 και ΑΠ 104/2022 και ΜΠρΛασ 266/2021).

Αθήνα, 18 Ιουνίου 2025

Οι Εισηγητές
Γεωργία Μακροπούλου
Επιστημονική Συνεργάτις
Δημήτριος Βασιλείου
Ειδικός Επιστημονικός Συνεργάτης

Ο Προϊστάμενος του Α΄ Τμήματος
Νομοτεχνικής Επεξεργασίας
Ξενοφών Παπαρηγόπουλος
Ομότιμος Καθηγητής του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου

Ο Προϊστάμενος της Α΄ Διεύθυνσης
Επιστημονικών Μελετών
Αντώνης Παντελής
Ομότιμος Καθηγητής
της Νομικής Σχολής
του Πανεπιστημίου Αθηνών

Ο Πρόεδρος του Επιστημονικού Συμβουλίου
Κώστας Μαυριάς
Ομότιμος Καθηγητής της Νομικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών